

SZERZŐ ÉS FOTÓ |
Thomas Bo Jensen

RIBE VÁROS KULTÚRÁJÁNAK ÉS TÖRTÉNELMÉNEK ÚJ, KORTÁRS RÉTEGE

KANNIKEGÅRDEN
PLÉBÁIAKÖZPONT | RIBE

Ribe | Dánia

A Kanonokkert (Kannikegården) gyönyörűen leképezi a középkori óváros minőségét, ugyanakkor meglepően radikális. Mint egy túlméretezett tatu, amelynek a páncélja fityeg és vibrál a napfényben, akár több centiméteres pontatlanságokkal!

01 A Kannikegården plébániaközpont, balra Ribe katedrálisa

01 — Sok ideje nem épület semmi modern Ribe központjában. Hogyan lehet egy ilyen érzékeny környezethez illeszkedni anélkül, hogy utánzásba esnénk? Miként biztosítható, hogy bármilyen új épület idomuljon a környező épületekhez, de a saját korára is reflektáljon, ahogy a régiek is tükrözik saját különböző építési korszakaikat? Kevés iroda tudja ezt az egyensúlyt olyan jól megteremteni, mint a Lundgaard & Tranberg Arkitekter – és a Ribe városában álló Kannikegården kiválóan mutatja hozzáértésüket. Az épület vörös téglasziluettje pontos és ütős, bármelyik szűk síkatorból pillantjuk is meg. De ahogy közelebb érünk, megdöbbentő a felület durvasága. Mint egy túlméretezett tatu, amelynek a páncélja fityeg és vibrál a napfényben, akár több centiméteres pontatlanságokkal! A maga módján ugyanolyan, mint a környező középkori épületek, amelyek furcsa, kancsal részleteikkel természetes, történelmi hangulatot árasztanak Ribében.

— Kannikegården Ribe főterén áll, szemben a székesegyházzal. A plébánia testületét és a székesegyház irodáit találjuk benne, valamint kiállítótereket és egy százfős előadótermet. A terület feltárása során megtalálták az 1100-ban épült

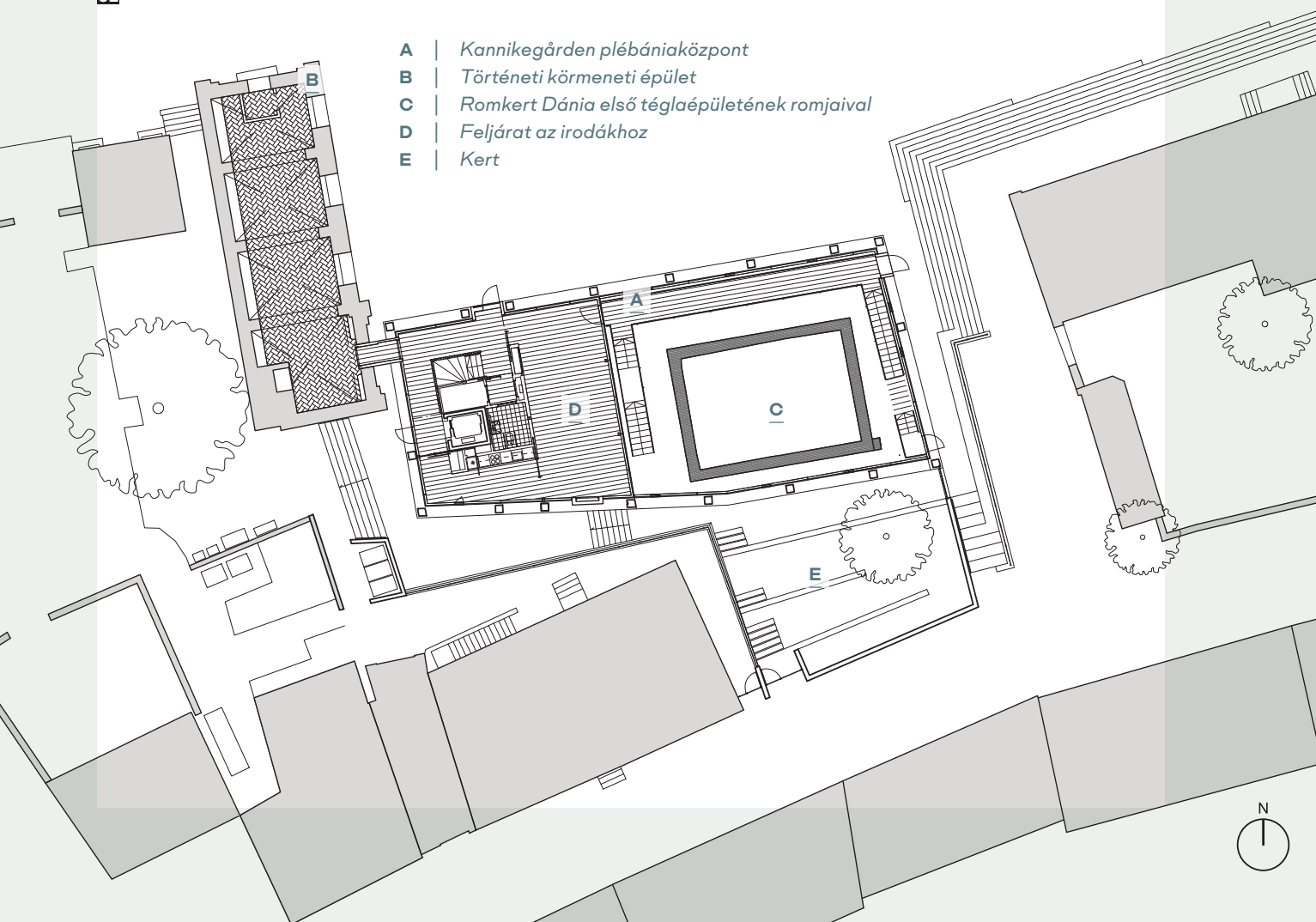
04 kolostor romjait, mely valószínűleg Dánia első tégláépülete. A felfedezés szenzációs volt, és tovább növelte Ribe történelmi jelentőségét. A romokat 2012-ben tárták fel, és azonnal műemléki védelmet kaptak. Vélhetően egy refektórium falának maradványai.^[1] Ez kihívást jelentett az építési projekt számára, de a Realdania adománya lehetővé tette, hogy a múlt örökségként integrálni lehessen a romokat az új épületbe. →

01

02

- A | *Kannikegården plébániaközpont*
- B | *Történelmi körmeneti épület*
- C | *Romkert Dánia első téglaeépületének romjaival*
- D | *Feljárát az irodákhoz*
- E | *Kert*

- 02 Földszinti alaprajz
- 03 Vázlat lapszélre
- 04 Romkert az épület alatt
- 05 A fa belső lépcső
- 06 A durva téglaburkolat az épület hátsó homlokzatán, háttérben a katedrális
- 07 Az új épület fizikailag is kapcsolódik a régi körmeneti épülethez

EGY ÚJ KORSZAK TEKTONIKÁJA

— „Azt akartuk, hogy az új épület világosan elüssön a régi tektonikától” – mondja **Erik Frandsen** építész a Lundgaard & Tranberg Arkitekter irodától. Gyakorlatilag ez azt jelentette, hogy könnyű kerámiaburkolatot alakítottak ki, amely ott lebeg közvetlenül a nehéz kerámia (tégla) kolostorfal felett, azt ellenpontozva. Ez a kerámiaburkolat azért mégsem olyan könnyű. A 35×63 centiméteres elemek egyenként több mint tizenöt kilósak, azaz lényegesen nehezebbek, mint a szerzetesek által használt régi téglák. Mégis, a klinkerfedésű felület távolabbról nézve könnyűnek hat az azt körülvevő történelmi tégláépületekhez képest. Középről a szemcsés kerámialapok láthatóan

szabálytalanok, utalva a girbe-gurba középkori épületekre, ahol a szabálytalanságok hüvelykben mérhetőek.

— A hosszúkás épület a Torvet tér déli oldala mentén fut. Egy kis folyosóval kapcsolódik a ház nyugati oldalon a középkori körmeneti épülethez. A földszint teljes szélességében nyitott üveghomlokzat húzódik, míg a többi homlokzat, oromfal és tető nagy kerámialapokkal fedett. Délen a Sønderportsgade épületei olyan közel vannak, hogy az épületet nyugat felé enyhén vissza kellett nyesni, amitől átlós él keletkezett a tetőben. A karakteresen szabálytalan megjelenés a Ribe városban jellegzetes otthonosság érzetét kelti, itt minden ház idomul lassan a szomszédjához, mellyel vállt vállnak vetve áll.

07

06

ÉPÍTÉS |

Lundgaard & Tranberg Arkitekter

MEGBÍZÓ |

Ribe Domsogns menighedsråd

FINANSzíROZÁS |

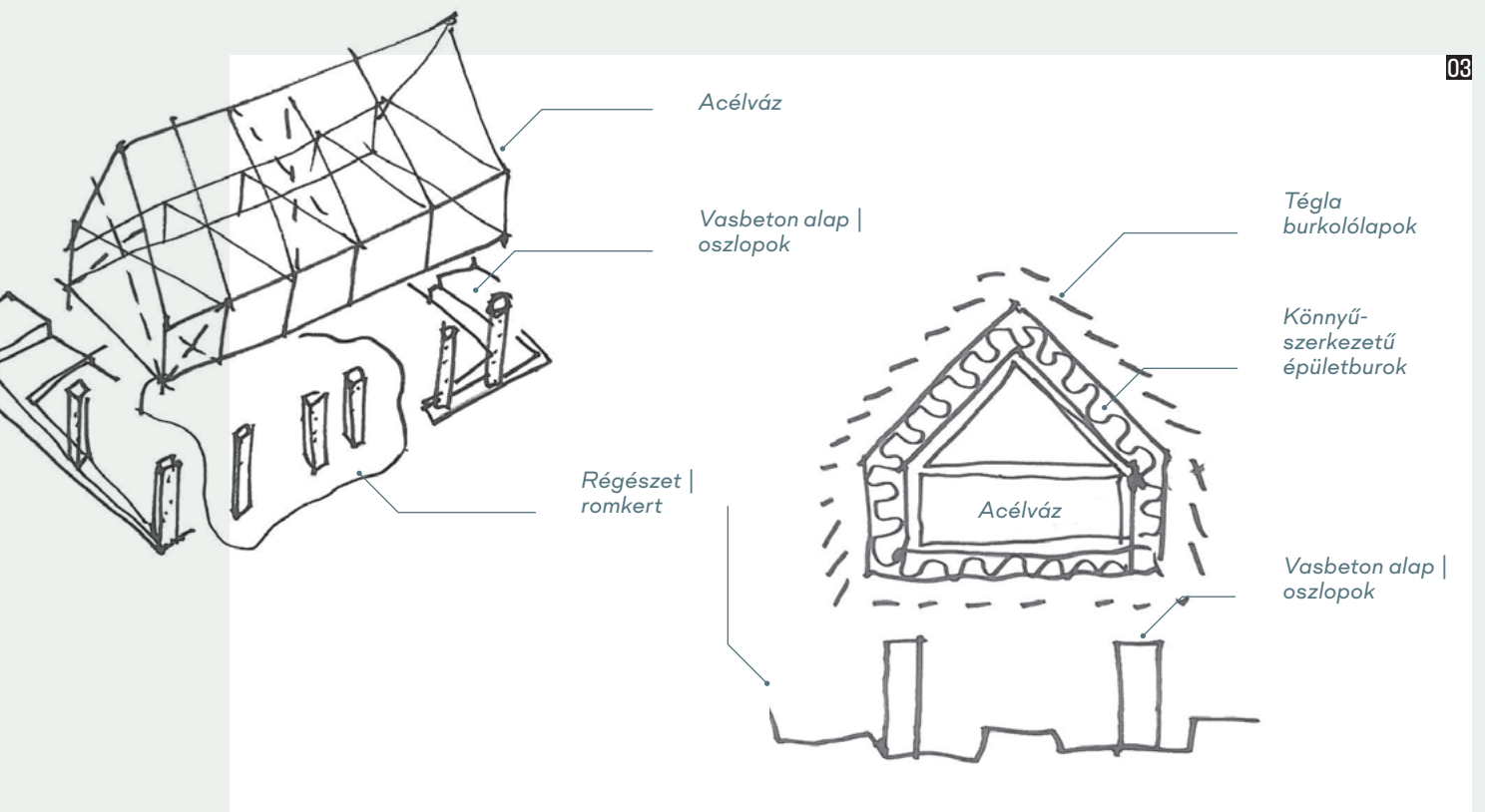
Realdania

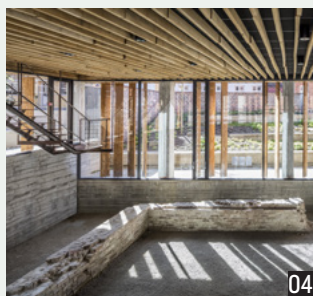
A MEGBÍZÓ TANÁCSADÓJA |

Arkitektfirmaet Kim Christiansen

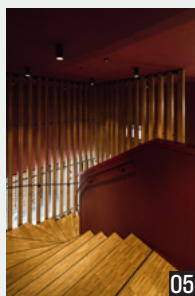
RÉGÉSZET |

Sydvestjyske Museer

04

05

06

07

— „A szabálytalan megjelenés döntő volt a kerámiaelem méretének megválasztásakor” – avat be Erik Frandsen. Ahhoz, hogy a tetőszéleket „be lehessen szegni”, de ne kelljenek még nagyobb egyedi elemek, viszonylag nagy normál elemeket választottak. A visszanyesésnél a „szegés” cikcakkos rajzolata a város némelyik régi oromfalas házának téglamintázatára hasonlít. Említésre méltó elemek még a homlokzatokon a funkciónak megfelelően, egyenetlenül elszórt kis négyzetes ablakok, nagyméretű kerámiakeretekkel.

*Mint egy túlméretezett tatu,
amelynek a páncélja fityeg
és vibrál a napfényben, akár több
centiméteres pontatlanságokkal!*

Ezek egyenetlen árnyékokat hoznak létre, melyek megtörik a homlokzat monolit jellegét, ahogy a közeli katedrális téglá oldalkápolnáit életre kelti a függőleges támpillérek tagolása. Az ereszcatorna ügyesen el van rejtve egy párkányszerű sáv mögött, melyet acélkonzolok tartanak. Ez a sáv a fenti kerámiaburkolaton függ, de egyértelműen kijelöli az új épület üvegezett alsó részének határát.

TÉGLA-ALKÍMIA

— „A tégláégetés az alkímia egyik formája” – jegyzi meg Erik Frandsen. A helyszínen, mintadarabok segítségével tudták az építészek több lépésben meghatározni a szint. A Petersen Tegl téglagyár kemencéiben az oxigénadagolás apró igazításával sikerült végül a megfelelő rozsdavörös színárnyalat beállítása, mely természetesen illeszkedik a környező téglafelületek színskálájához. Ha az ember közről nézi a héjazatot, látja a gyártásból származó nyomokat és egyenetlenségeket, ahogy a szerzetesek által évszázadokkal korábban készített téglákon is. A kézzel készített, kiégetett téglá kézműves építési hagyománya folytatódik itt a nagyméretű, részben kézzel készített kerámiaelemekben. Az így létrejött történelmi kapcsolatot hangsúlyozza az a tény, hogy a nagy elemeket a középkorban is ismerték, amikor a tetőfedéshez nagy lapos cserepeket, „tetőtálcákat” használtak. A szemközti székesegyházból is került elő ilyen „tetőtálca”, a valamikori tető maradványaként.^[2] →

08	A téglaburkolat közelről
09	A burkolat csomópontja
10	Metszet az épületen és a téren át

ITT KÖNYÖKBEN SZÁMOLNAK, NEM MILLIMÉTERBEN

— A nyitott alsó és zárt felső rész mindig építészeti kihívás, amelyre a Lungaard & Tranberg függőlegesen elhelyezett, tengelyen forduló durva, impregnált tölgyfa deszkákkal adott választ. Amikor a házba lépünk, ugyanezekkel a kajszuló tölgyfa deszkákkal találkozunk a mennyezetben, a középkori romok felett. „A középkorban mindent könyökkel mértek, nem milliméterrel” – figyelmeztet Erik Frandsen építész. Ezért az új épület részletei nem lehettek túl finomak. A téglá- és a fapelület megmunkálásán kívül ugyanez a felfogás látszik a teherhordó betonpillérekben és a romok körül, a betonfalak felületképzésén is. A zsaluzat szándékosan hanyag, a zsaludeszkák közé ékeket tettek, hogy a beton kifolyjon és egyenetlen legyen a felülete. „Az épületnek több kultúrrétege van – filozofál Frandsen –, a földből kiálló tégláktól a rétegzett betonig és a mennyezetben lévő tábláig.” Ehhez képest a romok körüli kavicssterítés túl sterilnek és ápoltnak tűnik. Itt talán akkor lesz új padló, amikor végre megszületik a döntés arról, hogy a teret megnyitják, és nem csak az egyházi hatósággal előzetesen egyeztetve lesz látogatható.

08

AZ ÉPÍTÉSNEK TUDNIA KELL A PRIORITÁSOKAT

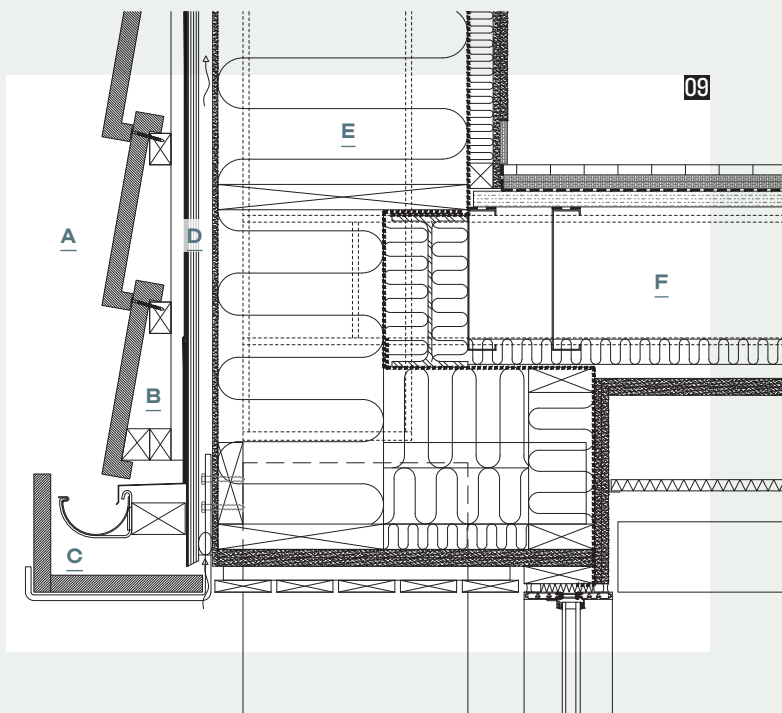
— Az új épület belsőépítészetét visszafogottan nyersnek lehet nevezni. A keskeny előcsarnokból íves tölgyfa lépcső vezet az emeletre, a fokok acéllemezzel szegettek, és a lépcsőt függőleges tölgyfa gerendák kísérik. A lépcső középső fala sötétvörös, míg az első emeleti folyosó okkersárga. Ugyanez a séma folytatódik a második emeleten, ahol az előadóterem ferde mennyezete egyszínű sötétvörös. A karakteres, kissé sötét színeket a katedrális freskói ihlették, ahol a földszínek dominálnak. Az irodákat, amelyek a kis négyzetes ablakokon keresztül nem kapnak túl sok fényt, fehérre festették, hogy a lehető legvilágosabbak legyenek a terek, és a munkakörnyezet kellemes legyen. Annak ellenére, hogy a tér és a költségvetés is eléggé behatárolt volt, egészen kényelmes irodákat sikerült létrehozni. Elsődleges volt a valódi tölgyfa padlók használata, a meleg színek a mennyezetben és a falakon, és kissé meglepő módon a falra szerelt világítás, mely fénykúpokat rajzol a falakra és félköröket a mennyezetre. És aztán, természetesen ott van a gipszkarton mennyezet, mely a perforációnak köszönhetően nem teljesen halott, és nem teljesen üt el a rom körüli tértől vagy az élő külső héjtól. Bár a festett gipszkarton felület a külső burok anyagától távol esik, ezzel sikerült kapcsolatot teremteni a belső és külső között, ami a kortárs építészeti sztenderdeknek tökéletesen megfelel. ■

05

08

Ribe városának minden oka megvan arra, hogy büszke legyen erre az új landmark épületére, mellyel a székesegyház körüli tér régóta esedékes felújítása teljessé lett; a tér felújítása, mely a Schønherr iroda munkája, önmagában is megér egy látogatást.^[31]

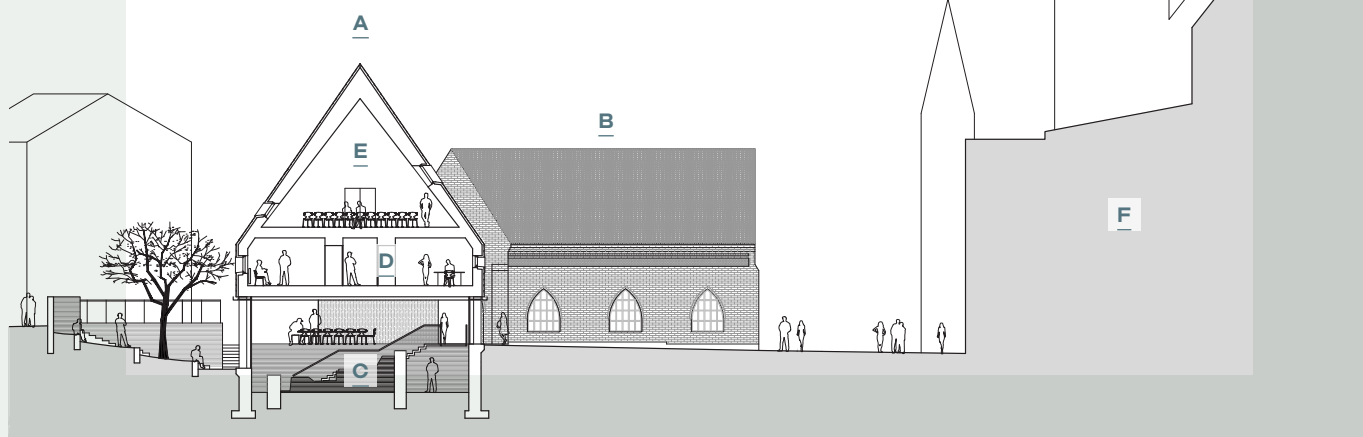

09

- A | 35×63 cm kerámia burkolólapok
- B | Fa lécezet
- C | Fügő ereszcatorna rejtve
- D | Kettős átszellőztetés
- E | Könnyűszerkezetes fal
- F | Acélszerkezetes födém

10

- A | Kannikegården plébániaközpont
- B | Történelmi körmeneti épület
- C | Romkert Dánia első téglaeépületének romjaival
- D | Irodák
- E | Tanácsterem
- F | Katedrális

IRODALOM / REFERENCES

- [1] Croix, Sarah: „Permanency in Early Medieval Emporia: Reassessing Ribe”, *European Journal of Archaeology*, Vol 18, No 3, pp 497–523; DOI: 10.1179/1461957114Y.0000000078
- [2] Søvsø, Morten: „Ribes huse” in Claus Feveil, et al: *Ribe Bys Historie*, Vol 1 (2010), p 71.
- [3] Jensen, Thomas Bo: „Kannikegården i Ribe”, *Petersen – et magasin om tegl og ansvarlig arkitektur*, Vol 35 (2016), pp 2–6.

ABSTRACTS

WARE-NAGY, Orsolya: Time Travel on 14,000 Square Metres - Renovation of Museum of Fine Arts and the Roman Hall

Citation: Metszet, Vol 11, No 1 (2020), pp 12-19, DOI: 10.33268/Met.2020.1.1

Museum of Fine Arts, Budapest, Hungary | Architect: **István Mányi**

Following years of extensive renovation work to the Museum of Fine Art, the Roman Hall has also been restored to its former

splendour. The latter suffered war damage and later insensitive modernization rendering it unusable since the end of WWII. As part

of the Liget Budapest Project an important part of Budapest's cultural heritage is now available for public viewing.

HERCZEG, László - PARAMESWARAN, Lekshmy: "1+1=3" When Architecture Meets Service Design

Citation: Metszet, Vol 11, No 1 (2020), pp 20-23, DOI: 10.33268/Met.2020.1.2

Architect: **The Care Lab**

Based in Barcelona, this international network of designers-turned-activists seek to transform our world on a local and global level by examining how design can impact

solution-orientated approaches to improve the built environment. What tools, techniques and practices are required to improve care in society? How to define shared processes

based upon values established by its founding members Lekshmy Parameswaran and László Herczeg.

JENSEN, Thomas Bo: A New, Contemporary Layer To Ribe's Culture and History

Citation: Metszet, Vol 11, No 1 (2020), pp 24-29, DOI: 10.33268/Met.2020.1.3

Kannikegarden Parish Centre, Ribe, Denmark | Architects: **Lundgaard and Tranberg Arkitekter**

Modern buildings in RIBE are a rare occurrence, therefore the risk of succumbing to pastiche must be avoided. How does a new building retain the quality of materials, form, surfaces and space required in a historic city?

Traditional methods have been applied in terms of materials used, coarse timber planks, handmade bricks and sloppy shuttered concrete: all point possibly to a time in the history, yet are manifested in a contemporary

building form. The priority being material honesty that helps regenerate the area around the cathedral.

Citation: Metszet, Vol 11, No 1 (2020), pp 30-35, DOI: 10.33268/Met.2020.1.4

Bloomberg Headquarters, London, England | Architects: **Foster and Partners**

As an outstanding example of BREEAM standards this office development, comprising of two buildings on a 3.2 hectare site, strives to revitalize the heart of the city. Aside from

moving the building cores to the perimeters the inclusion of artworks including Cristina Iglesias' "Forgotten Streams" assists in the definition of public spaces. The latter idea exaggerated

by the central Vortex, use of curved timber shells and glazed lifts. The overall intention is to animate space and increase the chance of meetings and informal discussion.

ORTIZ, Antonio: Openings

Citation: Metszet, Vol 11, No 1 (2020), pp 36-41, DOI: 10.33268/Met.2020.1.5

Rijksmuseum, Amsterdam, Holland, Atlético Madrid Stadium, Madrid, Spain | Architects: **Cruz y Ortiz Arquitectos**

Amsterdam's Rijksmuseum, dating back to the late nineteenth century, served two functions: that of a national museum and a gateway to the south of the city. Over time the need for development has resulted in two entrances, two main staircases and the only joined floor being the first floor. The need for further exhibition space lead to developing

labyrinthlike connections, reducing natural light and generally misleading visitors. The intention of this new spatial development is to provide clarity of access, visual links and re-establish the museum's sense of grandeur. By expanding the old Athletics Stadium of the Community of Madrid it was possible to achieve a 70,000 spectator football

stadium to host European level competitions. This extension retains the original character of its predecessor whilst developing a new image for the club. The use of concrete and a unifying roof structure contribute to a new homogeneity that further reinforces this new image.

KEMES, Balázs: Construction Camp in Monor

Citation: Metszet, Vol 11, No 1 (2020), pp 42-47, DOI: 10.33268/Met.2020.1.6

Renovation of a Bakery, Monor, Hungary | Architects: **Balázs Kemes**

Tabán, a part of the rural town of Monor suffers from serious poverty and unemployment issues offering the project architect an opportunity to expand on his role as an educator at the Budapest Technical University in developing ideas

along the "Think Global, Build Social" path. Here a small bakery had the fortune to be a growing success story, with very little space to operate from, doubling its staff from 3 to 6. Relocation was not an option; therefore rethinking the available building became

a core to this project. Previously working from 12 sqm the bakers now have a 22 sqm workplace as a result of innovative thinking and the proactive input of the construction camp team.

KAPOVITS, Géza: Nesting Between/in Front/Behind/Above Existing Castle Walls

Citation: Metszet, Vol 11, No 1 (2020), pp 48-53, DOI: 10.33268/Met.2020.1.7

Buda Castle Lifts, Budapest, Hungary | Architects: **Taat Múterem**

As part of a program initiated in 2014 to make Buda Castle barrier free, three lift towers where constructed in 2015. A small scale yet rewarding project regarding the World

Heritage castle ramparts demands a unique architectural approach. From inception this project needed to respond to difficult site conditions, archaeological excavations and

the element of unforeseen circumstances due to the nature of the project: all in response to architectural and structural concepts to achieve the optimum result. ■